

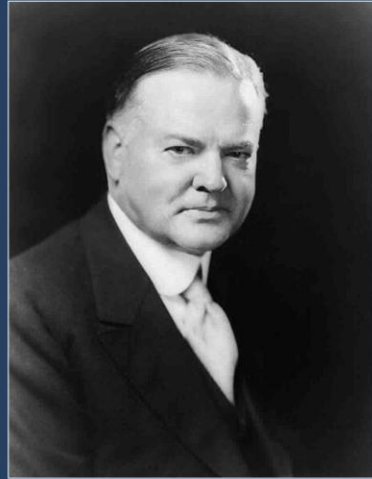
USA i mellomkrigstiden

USA i mellomkrigstiden

- Den 4. mars 1929 avla Herbert Hoover ed og tiltrådte som USAs president.

«I dag er vi i Amerika nærmere en endelig seier over fattigdommen enn noe tidligere land har vært i sin historie. Med Guds hjelp vil vi snart se den dagen da fattigdommen for godt er forvist fra denne nasjon. Jeg nærer ingen frykt for vårt lands framtid. Den lyser mot oss, full av lyse forhåpninger.»

Den 4. mars 1929 avla Herbert Hoover eden og tiltrådte som USAs 31. president. I sin tale sa Hoover at “...i dag er vi i Amerika nærmere en endelig seier over fattigdommen enn noe tidligere land har vært i sin historie. Med Guds hjelp vil vi snart se den dagen da fattigdommen for godt er forvist fra denne nasjon. Jeg nærer ingen frykt for vårt lands framtid. Den lyser mot oss, full av lyse forhåpninger...”

I samtiden var det kanskje ikke så mange som reagert på Hoovers tale, men seks måneder senere skulle det bryte ut panikkartede tilstander på børsene, i bankene, blant forretningsfolk, politikere og alminnelige folk. I løpet av noen uker skulle Hoovers lyse forhåpninger bli omgjort til den mørkeste pessimisme.

USA i mellomkrigstiden

- Den første verdenskrig hadde snudd opp ned på den økonomiske situasjonen i verden.
- USA var blitt den nye økonomiske stormakt.
- Amerikanerne hadde solgt store mengder produkter til Europa.

USA hadde store pengesummer til gode i Europa.

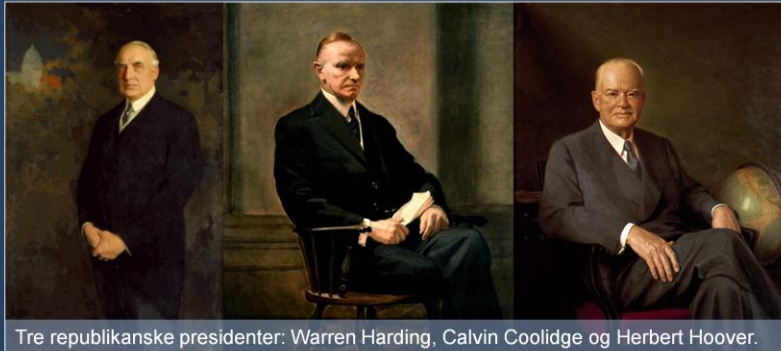
Idet Europa slikket sine sår etter den store krigen hadde verden fått en ny stormakt. USA var inne i en eksplosiv utvikling hva angikk økonomi, teknologi, industri og produktutvikling.

Den første verdenskrig hadde snudd opp ned på den økonomiske situasjonen i verden. Europas avhengighet av USA hadde medført at den nye verden var blitt en betydelig kreditor ovenfor den gamle verden. For amerikanerne hadde krigen betydd en høykonjunktur. Amerikanske banker gav lån til sine handelspartnere, i praksis Frankrike, Storbritannia og Russland, siden tyskerne var stengt ute fra havet. Fra USA ble det sendt store mengder industriprodukter, våpen, korn og bomull til Europa. Og ikke minst var prisene gode. Både industri- og jordbruksprodukter gav høye inntekter og svært god fortjeneste. Dette medførte at amerikanerne snart hadde store pengesummer til gode i Europa. Det var under den første verdenskrig at USA for alvor ble en økonomisk stormakt.

Bilde: Broadway, New York, 1920.

USA i mellomkrigstiden

- Gjennom hele 1920-tallet regjerte det republikanske partiet USA.
- Republikanerne ønsket lave skatter og fritt spillerom for bedriftene.
- Man trodde at markedet var best egnet til å skape økonomisk vekst.

Tre republikanske presidenter: Warren Harding, Calvin Coolidge og Herbert Hoover.

Under den første verdenskrig hadde de amerikanske myndighetene økt skattesatsene i landet, men dette skulle snu. Gjennom hele 1920-tallet regjerte republikanerne det hvite hus gjennom presidentene Harding, Coolidge og Hoover, og etter at krigen var over ble skattene atter senket. Tanken var at høye skatter ville medføre en treghet i økonomien. Høye skatter ville bidra til mindre forbruk, noe som igjen gav mindre produksjon, færre arbeidsplasser og lavere skatteinntekter. De republikanske presidentene hadde tro den frie økonomiens velsignelser. Bedriftene skulle få mest mulig fritt spillerom. Man trodde at markedet – uten statlig innblanding - var best egnet til å skape økonomisk vekst. Samtidig ønsket man å beskytte amerikansk landbruk og industri fra utenlandsk konkurranse ved å innføre høye tollsats. Dette skulle på sikt medføre at europeiske land hadde vanskelig for å få solgt sine varer i USA, og dermed ble disse landenes kjøpekraft svekket. De høye tollsatsene bidro på denne måten til at USA selv skulle vanskeliggjøre eksport og avsetning av egne varer i utlandet.

USA i mellomkrigstiden

- Amerikansk industri benyttet seg av moderne produksjonsformer.
- Fabrikkene masseproduserte varer ved bruk av samlebånd.
- Dette gjorde at varene ble billigere og at eierne tjente gode penger.

Bilindustrien var landets mest lønnsomme. Fra 1919 til 1926 steg antallet biler i USA fra 6 til 26 millioner.

Amerikansk industri var på 1920-tallet kjennetegnet av moderne produksjonsformer som gav god avkastning til eierne og lave priser til forbrukerne. Fabrikkene masseproduserte varer gjennom bruk av samlebånd, noe som effektiviserte produksjonen. Samlebåndet gjorde at arbeiderne ble spesialiserte på hver sin del av produksjonen, og det gjorde også oppgavene enklere når arbeideren fikk hjelp av moderne hjelpemidler i sitt arbeid. Imidlertid kunne arbeidet også framstå som ensformig, idet man til enhver tid kun utførte en bestemt oppgave.

Henry Ford var tidlig ute med å innføre samlebåndet på sine bilfabrikker. Allerede i 1914 ble disse prinsippene benyttet, og det er påfallende at selv om man satte ned arbeidstiden for arbeiderne med en time, samt at man doblet deres lønninger, kunne man likevel selge sin berømte T-Ford til stadig lavere priser. Effektiviseringen av produksjonen og det tilhørende prisfallet på bilene gjorde at stadig flere amerikanere kunne gå til innkjøp av dette moderne framkomstmiddelet. Fra 1919 til 1929 steg antallet biler i USA fra 6 til 26 millioner. Bilindustrien var landets mest lønnsomme, man ansatte stadig flere mennesker, og samtidig gav driften ringvirkninger til resten av samfunnet.

Utover 1920-årene hadde ikke T-forden nyhetens interesse lenger. Velstående mennesker ønsket nye og mer spennende produkter. Det kom modeller hvor det ble lagt større vekt på konsumentenes krav om et mer stilfullt ytre. Bilen ble et statussymbol som gjerne skulle ha et fasjonabelt preg.

USA i mellomkrigstiden

- Også andre forbruksvarer ble masseprodusert.
- Kjøleskap, støvsugere, vaskemaskiner og radioer rullet på fabrikkens samlebånd.
- Varene ble stadig billigere.
- Folk flest fikk mulighet til å skaffe seg varer som tidligere var uoppnåelige.

Radio som byggesett. En gutt får opplæring i hvordan man bygger sin egen radio.

Det var ikke bare biler som ble masseprodusert på fabrikkens samlebånd. Forbrukervarer som kjøleskap, støvsugere, vaskemaskiner, radioer og andre elektriske varer fulgte samme mønster, og snart spredte denne produksjonsformen seg også til andre og mer tradisjonelle industrier hvor resultatet ble det samme. Produksjonskostnadene ble lavere, fortjenesten økte og prisene per enhet ble lavere. Dette bidro til at folk flest fikk råd og mulighet til å skaffe seg en lang rekke varer som tidligere var blitt ansett som nærmest uoppnåelige.

USA i mellomkrigstiden

- Bilen forandret USA.
- Stadig flere mennesker arbeidet innenfor bilindustrien.
- Det økende bilsalget førte til at folk kunne forflytte seg raskere.
- Mange bosatte seg derfor i byenes forsteder.

Det ble bygd nye veier, bygninger, butikker, skoler og bensinstasjoner. Den økende produksjonen skapte flere arbeidsplasser.

Det kan hevdes at bilindustrien var en viktig motor i USAs økonomiske framgang. At denne delen av industrien sysselsatte stadig flere mennesker bidro naturlig nok til bedre kjøpekraft og større etterspørsel etter andre varer. Samtidig medførte det økende bilsalget til at den amerikanske befolkningen ble mer mobil. Nå kunne man raskere enn før forflytte seg over større avstander. Man behøvde ikke lenger bo i den umiddelbare nærhet av arbeidsplassen eller i byene. Man kunne ha lengre vei til jobben, og med det oppstod stadig nye forsteder omkring landets byer. Selvsagt trengtes det veier, nye bygninger, flere butikker, postkontorer, skoler, kirker, biblioteker og bensinstasjoner, og når bygningsindustrien fikk behov for flere arbeidere, økte sysselsettingen.

Samfunnets hjul gikk i et formidabelt tempo. Etterspørselen etter varer og tjenester økte idet produksjonskostnadene og prisene sank. Samtidig gav større etterspørsel større produksjon og flere arbeidsplasser. Økonomien var i en formidabel vekst. Man var havnet i de gode ringvirkningers spiral, og man kunne trygt si at optimismen rådet i det amerikanske samfunnet.

USA i mellomkrigstiden

- Også infrastrukturen i USA ble modernisert.
- Stadig flere husholdninger fikk innlagt elektrisitet.
- Dette førte til at folk ønsket å kjøpe flere elektriske artikler.
- Flere husholdninger fikk også innlagt vann og kloakk.

I 1920-årene foregikk det en modernisering av infrastrukturen i USA. Man kan til en viss grad si at landet ble elektrifisert idet flere områder ble koblet til det elektriske nettet. I krigsårene hadde 16 prosent av husholdningene tilgang til elektrisk energi, i 1927 var tallet steget til 63 prosent. Bedrifter og industriproduksjon ble i større grad drevet av elektrisk energi framfor tidligere tiders kull. USAs elektriske produksjon ble firedoblet, og det oppstod nye energiproduserende kraftverk. Samtidig oppstod det et behov for elektriske artikler. Stadig flere ville ha vaskemaskin, kjøleskap og komfyr. Moderniseringen av infrastrukturen gav seg også til kjenne ved at det ble strukket telefonlinjer over landet. Flere husholdninger fikk innlagt vann og kloakk.

USA i mellomkrigstiden

- 1920-årene blir betegnet som radioens gullalder.
- Folk samlet seg rundt radioapparatene for å høre på sine favorittprogrammer.

På 1920-tallet hadde radioen en like sterk stilling som TV eller internett har i dag.

1920-tallets USA medførte begynnelsen på radioens gullalder. Folk samlet seg rundt radioapparatene for å høre på favorittprogrammene sine, enten det var nyheter, komedier, show, drama, spørreprogram eller musikk. Radioprogrammene var mange og like varierte i innhold som dagens tv-programmer. Mange av radioprogrammene bar sponsorenes navn. Markedsføring av produkter kunne best gjøres via radio. Å jobbe innenfor radio var ansett som nærmest glamorøst. Programlederne ikledd dress, selv i tilfeller hvor det ikke befant seg publikum i studio. Mange radiostasjoner hadde egne orkester som spilte live, mens noen hadde egne dramagrupper. Radioen ble også brukt som politisk virkemiddel i valgkamper. Ved valget i 1924 nådde presidentkandidat Coolidge ut til en større lytterskare enn noen hadde gjort før ham. At han senere vant valget med et overveldende flertall, hører også med til historien. I løpet av 1920-tallet ble det stadig mer vanlig at presidenten brukte det nye mediet til å nå ut til folkemassene. Radioen var et samlingspunkt, og således kunne dens posisjon sammenlignes med internett eller TV slik vi opplever det i dag.

USA i mellomkrigstiden

- På 1920-tallet fikk jazzen sitt gjennombrudd.
- Jazzen hadde sitt utspring i det afroamerikanske USA.
- Nå ble musikken også populær blant den hvite delen av befolkningen.

Ikke alle likte den nye musikken. Enkelte hevdet at jazzen var primitiv og usivilisert, og at den fordervet menneskers moral.

Med radioens popularitet fikk også nye musikkformer fotfeste. 1920-årene betegnes ofte som "The Jazz Age" i USA, noe som skyldes at jazzen fikk sitt definitive gjennombrudd i perioden. Jazzen ble på mange måter symbolet på alt som var moderne og sofistikert. Og der mange i dag forbinder jazz med improvisasjon og mangel på enkel melodiføring, var jazzen på 20-tallet i all hovedsak lett tilgjengelig, søt og melodisk. Jazz som var mer preget av improvisasjon nådde ennå ikke de store massene.

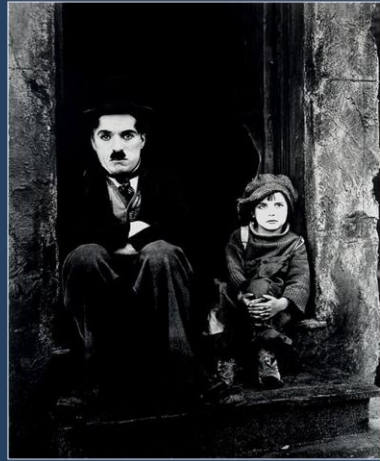
Jazzen på 1920-tallet bygde på enkelte områder broer mellom sosiale grupper. Jazzens utspring var det afro-amerikanske USA, men nå ble det sosialt akseptabelt at også hvite mennesker spilte og lyttet til denne musikkformen. Samtidig fungerte jazzen som et opprør for den unge, hvite befolkningen sett i lys av eldre generasjoner som foretrakk klassisk musikk.

Med på kjøpet fulgte også nye danser som blant annet Charleston, også denne utviklet blant USAs afro-amerikanske befolkning. (Også foxtrot, vals og tango var svært populære danser.) Og der dans tidligere hadde begrenset seg til arrangerte anledninger under kontrollerte former, kunne man nå med hjelp av en radio eller en gramfon danse hvor og når man selv ønsket. Jazzens glade rytmer ble ikke bare tatt imot med åpne armer av kultureliten. Den ble hevdet å være primitiv og usivilisert, den appellerte til de laveste driftene, fordervet moralen og førte til alle slags forbrytelser. Jazzens popularitet beviste likevel at ikke-europeiske folk kunne vinne kulturelle gjennombrudd blant den hvite befolkningen.

USA i mellomkrigstiden

- Å gå på kino var en populær aktivitet som de fleste kunne unne seg.
- I første halvdel av 1920-årene var filmene uten lyd.
- Etter hvert kom det filmer med tale og farge.

Charlie Chaplin var blant tidens største stjerner.

Det skjedde mye innenfor underholdningsindustrien i 1920-årenes USA. Det ble bygd kinoer i hopetall, men ennå var det stumfilmskuespillerne som regjerte på lerretets stjernehimmel. Charlie Chaplin og Buster Keaton spilte på sine komiske talent mens en pianist akkompagnerte filmenes handling. Å gå på kino var en billig fornøyelse som var tilgjengelig for de aller fleste.

Fra 1927 til 1929 skjedde det en betydelig endring innenfor filmindustrien. Det var da de første filmene med synkronisert tale kom, og disse erstattet raskt stumfilmene.

Folk strømmet til kinoene idet man kunne legge denne dimensjonen til filmopplevelsen, enten det gjaldt tegnefilmer eller spillefilmer. I 1929 kom for øvrig den første filmen med farge. Hollywood stod den gang som nå sentralt innenfor amerikansk filmproduksjon.

Bilde: Charlie Chaplin, scene fra filmen The Kid.

USA i mellomkrigstiden

- Motebildet endret seg i 1920-årene.
- Kvinner klippet håret kort, mange brukte også lepestift.
- Kjolene ble knekorte, samtidig som bare armer ble vanlig.

Den eldre generasjonen så på lettsindigheten som et bevis på at endetiden var nær.

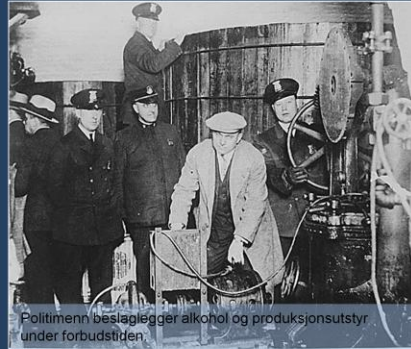

Motebildet endret seg på 1920-tallet. Ikke bare gjaldt det USA, men hele den vestlige verden. Der tidligere tiders moter bar preg av viktoria tidens strenge idealer, syntes det nå som om motene endret seg som en sosial protest. Kvinner klippet seg kort, kjolene ble knekorte, mens bare armer ble vanlig. Bruk av lepestift hadde i lang tid vært forbundet med prostituerte i det amerikanske samfunnet, men nå ble denne formen for kosmetikk ekstremt populær blant de unge kvinnene. Blant de eldre generasjoners kvinner ble utviklingen tatt dårlig imot. Man anså lettsindigheten knyttet til moter og dans som et bevis på endetiden og verdens undergang var nært forestående.

Bilde: Skuespiller Louise Brooks fotografert i 1927.

USA i mellomkrigstiden

- 1920-tallets USA ble kjennetegnet av alkoholforbud.
- Tanken var at mindre alkohol blant folk ville føre til mindre vold og kriminalitet.
- Gangstere tjente gode penger når de kunne selge smuglet alkohol.

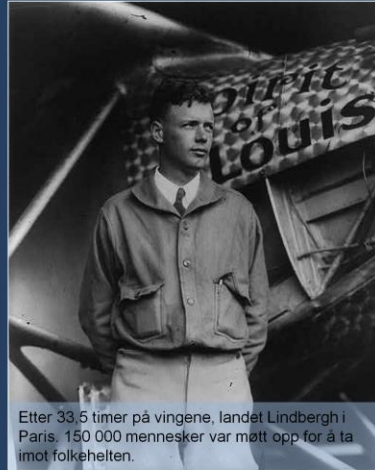

Gangsterne fikk mye makt. De krevde penger fra restauranteiere og forretningsfolk. Samtidig bestakk de politikere og politimenn.

1920-tallets USA ble også kjennetegnet av forbud mot import, produksjon og salg av alkohol. Bakgrunnen for forbudet lå i edruskapsbevegelsens krav om et mer anstendig samfunn. Med mindre alkohol ville folk begå mindre kriminalitet, volden ville opphøre, folk ville arbeide hardere og den allmenne helsetilstanden ville bli bedre. Imidlertid skulle denne politikken i hovedsak slå feil, for med forbudet fikk den organiserte gangstervirksomheten bedret sine inntektskilder. USAs befolkning bestod av mange ulike nasjonaliteter som hver på sitt vis syntes alkoholen var en naturlig del av livet. Italienerne foretrakk vin, briter og tyskere øl. Og der lovlige borgere tidligere hadde kunnet innta sin drikk i puben eller i hjemmet, måtte de nå oppsøke illegale virksomheter for å få tak i smuglet vin, brennevin eller øl. Samtidig krevde gangsterne beskyttelsespenger fra restauranteiere og forretningsfolk. Alt dette gav store inntekter til gangsterne, og disse brukte igjen enorme pengesummer på å bestikke politimenn og politikere. At det også var vanlig med gangsteroppgjør og hertil hørende massakrer, er også en del av 1920-tallets amerikanske historie.

USA i mellomkrigstiden

- Ingen amerikaner var mer populær enn Charles Lindbergh i 1927.
- Som den første i verden fløy Lindbergh helt alene fra New York til Paris uten stopp.
- Flyet var enkelt og uten navigasjonsutstyr.
- Underveis fløy Lindbergh gjennom tåke, storm og i mørke.

Etter 33,5 timer på vingene, landet Lindbergh i Paris. 150 000 mennesker var møtt opp for å ta imot folkehelten.

Folkehelten Charles Lindbergh kan stå som et symbol på at man var i ferd med å innta den moderne tid. Lindbergh, en mann av svensk avstamning, var flyger med erfaring fra militæret og som postflyger. I 1927 skulle han oppnå enorm popularitet og berømmelse da han som førstemann fløy over Atlanterhavet uten mellomlanding. Hans pionerflyging skulle senere lede opp mot lengre kommersielle flyginger. Det var utlovet en premie på 25 000 pund for den som klarte en slik bragd. Året før hadde seks mann dødd ved å forsøke det samme.

Lindberghs ferd begynte i New York og endte i Paris, en distanse på om lag 6 000 kilometer. Flyet, kalt Spirit of St. Louis, hadde en 200 hestekrefters motor hvor alt unødvendig utstyr var blitt skrellet vekk. Ikke en gang navigasjonsutstyr var installert; Lindbergh hadde ruten i hodet. Flygeren hadde med seg lite mat og drikke, for her handlet det om å få vekten ned så mye som mulig. Det var selvsagt ikke risikofritt å foreta en slik ferd alene. Hva om motoren stoppet? Hva om han sovnet eller mistet kursen? Hva ville skje dersom det oppstod andre problemer som han måtte løse; hvem skulle da styre flyet?

Ferden skulle ikke bli enkel. For det første var det bare så vidt Lindbergh gikk klar av noen telefonledninger da han skulle ta av. I flere timer fløy han gjennom tåke, noe som selvsagt medførte store problemer. Storm og ising gjorde heller ikke ferden enkel, og deler av turen måtte han navigere etter stjernene. Imidlertid klarte Lindbergh det kunststykket ingen hadde gjort før ham da han landet i Paris etter 33,5 timer på vingene. Det fortelles at 150 000 mennesker var møtt opp for å ta imot folkehelten. Ferden vakte voldsom oppsikt både i Europa og USA. Lindbergh ble tildelt

både ærestitler og medaljer.

USA i mellomkrigstiden

- Om 1920-årenes USA var preget av framgang, gikk det tyngre for bøndene.
- Mekaniseringen av jordbruket gjorde at det ble produsert mer enn før.

Overproduksjonen førte til at prisene på jordbruksvarer sank.

En sektor innenfor den amerikanske økonomien slet i betydelig grad gjennom 1920-tallet, og det var jordbruket. Bøndene hadde vært velsignet med høye priser, befolkningsvekst og statssubsidier i de foregående tiår. Krigen hadde også bidratt til eksport og gode inntekter for amerikanske bønder, men på 20-tallet skulle det snu. Mekaniseringen av jordbrukssektoren gjorde at det ble en betydelig overproduksjon av varer og at prisene sank. For eksempel ble prisene på mais og hvete halvert i løpet av 1920. Mange bønder hadde også tatt opp lån for å kjøpe jord, og nå ble det vanskelig å betale avdragene. I en tid av optimisme var jordbruksbefolkningens situasjon dårligere enn før.

USA i mellomkrigstiden

- De lyse framtidsutsiktene gjorde at mange begynte å spekulere i aksjer.
- Å kjøpe aksjer for så å selge dem når kursen var steget etter kort tid, virket som en enkel økonomisk oppskrift.

Det var ikke uvanlig at aksjer steg med hundre prosent i løpet av ett år.

Generelt sett var investeringslysten stor i USA, både blant forretningsfolk og småsparere. Framtidstroen var lys, for bedriftene gikk stadig med overskudd. I avisene kunne man lese om at diverse bedrifter gav enorme utbytter, og således var det mange som ønsket å ta del i det som måtte fortone seg som en enkel oppskrift på økonomisk suksess. Ved å investere i aksjer kunne man kjøpe seg inn i bedrifter som man hadde særlig god tro på. På 1920-tallet var det ikke uvanlig at aksjekursene steg med hundre prosent i løpet av ett år. Troen på rask økonomisk suksess gav seg etter hvert utslag i spekulanter. Dette var mennesker som ikke investerte med langsiktige perspektiver, men snarere med håp om å selge sine aksjer til høyere kurs i løpet av kort tid.

USA i mellomkrigstiden

- Den 24. oktober 1929 brøt det ut panikk på børsen i Wall Street.
- Aksjekursene sank drastisk i pris, men ingen ville kjøpe dem.
- Bedrifter gikk konkurs, folk mistet sparepengene sine og arbeidsledigheten steg.

Den dype økonomiske krisen skulle snart forplante seg til resten av verden.

Den 24. oktober 1929 brøt det ut panikk på børsen i Wall Street i New York. Den svarte torsdagen ble dagen senere kalt, for dagen markerte innledningen på en økonomisk krise som skulle føre mennesker inn i fattigdom, konkurs og arbeidsledighet.

Aksjekursene sank drastisk i pris, men ingen ville kjøpe dem. Alle forsøkte i stedet å selge aksjene sine mens de ennå kunne få noe igjen for dem. Tiltroen til bedriftene og investeringslysten var med ett blitt preget av nattsvart pessimisme. Amerikanske bankmenn forsøkte febrilsk å rette opp kursene ved å bidra med store pengesummer, noe som roet situasjonen i noen dager. Den 29. oktober begynte kursene igjen å falle, og nå var alle redningsforsøk fåfengt. I løpet av noen uker hadde aksjekursene falt med 40 prosent, noe som betydde at 26 milliarder dollar var blitt borte. Bedrifter måtte stenge og arbeidsledigheten steg i faretruende fart. Banker gikk konkurs og folk mistet sparepengene sine. I løpet av få måneder steg arbeidsledigheten fra 800 000 til 3,5 millioner mennesker, og utviklingen skulle fortsette i årene som fulgte. Hele 1920-tallets framganger og mer til hadde gått tapt. En dyp økonomisk krise hadde rammet det amerikanske samfunnet, og den skulle snart forplante seg over hele verden da USA ikke lenger kunne låne bort penger til andre land.

USA i mellomkrigstiden

- Hvorfor rammet krisen USA i 1929?

Markedet var ut av balanse. Tilbudet av varer var større enn etterspørselen. Dette førte til prisfall.

Få land hadde råd til å kjøpe amerikanske varer.

Dårlig økonomi blant bøndene forplantet seg til andre områder i samfunnet.

Aksjekursene hadde steget til et kunstig høyt nivå og representerte ikke bedriftenes egentlige verdi.

Det fantes flere årsaker til krisen som rammet USA i 1929. Hovedforklaringen lå i at markedet var kommet ut av balanse. Det var rett og slett ikke samsvar mellom etterspørsel og tilbud. Man kunne si at tilbudet av varer var betydelig større enn etterspørselen, og således oppstod det prisfall som forplantet seg i samfunnet. Om 1920-årene hadde vært en gyllen tid for mange, var det fremdeles en stor andel mennesker som ikke var økonomisk begunstiget. Det fantes grenser for hvor mye den velstående delen av befolkningen kunne kjøpe, mens de fattigste hadde såpass lav inntekt at de kjøpte lite utover det som strengt tatt var nødvendig. USA hadde på mange måter vært i en særstilling gjennom 1920-årene, men vi skal også huske på at landet hadde innført høye tollsatser, noe som igjen hadde svekket verdenshandelen. Det var få land som hadde råd til å kjøpe amerikanske varer. Krisen i jordbruket bidro til svekket kjøpekraft blant bøndene. Lave matvarepriser og en overproduksjon gjorde at bøndene fikk dårlig betalt. Jordbrukernes inntekter sank, og dette forplantet seg til andre sektorer. Bøndene hadde ikke råd til å kjøpe industriprodukter, industriarbeiderne hadde ikke råd til å kjøpe landbruksvarer. 1920-tallets USA var preget av en stadig økende produksjon, lånefinansierte investeringer og aksjespekulasjon. Aksjekursene hadde steget til et kunstig høyt nivå; det var ikke samsvar mellom aksjekursene og bedriftenes egentlige verdi. Nå bredte pessimismen om seg. De som hadde penger til å investere, valgte å sitte på dem i stedet for å investere dem i nye foretak.

Bilde: Folk står i kø for å ta ut penger fra banken etter børskrakket

USA i mellomkrigstiden

Bilde:	Lenke:	Rettigheter:
Forside	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Old_timer_structural_worker2.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/Public_domain
New York	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Broadway_theatres_1920.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Tre presidenter	http://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Harding	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Wh29.gif	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Jazz	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jazzing_orchestra_1921.png	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Jazz Age	http://en.wikipedia.org/wiki/File:The-Jazz-Age.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Chaplin	http://no.wikipedia.org/wiki/File:Chaplin_The_Kid.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Mote	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Louise_Brooks_ggbain.32453u.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Skyskrapere	http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:New_York_in_the_20th_century	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Radio	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:BroxSistersRadioTeddyBear.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Jazz	http://en.wikipedia.org/wiki/File:The-Jazz-Age.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Frangang	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:National_Photo_Company_office_-_Washington,_D.C.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Forbud	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Detroit_police_prohibition.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Lindbergh	http://en.wikipedia.org/wiki/File:LindberghStLouis.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Traktor	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Agriculture_%28Plowing%29_CNE-v1-p58-H.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Jordbruk	http://www.loc.gov/pictures/resource/oph.3c12630/	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Wall Street	http://en.wikipedia.org/wiki/File:Crowd_outside_nyse.jpg	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain
Bank	http://en.wikipedia.org/wiki/File:American_union_bank.gif	http://en.wikipedia.org/wiki/public_domain